

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และความเชื่อมั่นในตนเองสำหรับเด็กปฐมวัย มีลำดับการวิจัยโดยสรุป ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. ขอบเขตของเนื้อหา
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สรุปผลการวิจัย
8. อภิปรายผล
9. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และความเชื่อมั่นในตนเองสำหรับเด็กปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการ
3. เพื่อเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการ
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการ

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ ดังนี้

1. การพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ มีค่าประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการ มีความเชื่อมั่นในตนเองหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
4. ความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการอยู่ในระดับมาก

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.1 ประชากร ได้แก่ ที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่กำลังเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ของโรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ จำนวน 3 ห้องเรียน 90 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1/2 โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เนื่องจากเด็กมีพัฒนาการที่ใกล้เคียงกันอยู่ในระดับชั้นเดียวกันและสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้และเฝ้าสังเกตพฤติกรรมรวมทั้งพัฒนาการของเด็กได้เป็นอย่างดี

2. ตัวแปรที่จะศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และความเชื่อมั่นในตนเองสำหรับเด็กปฐมวัย

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ประสิทธิภาพของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการ

2.2.2 ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

2.2.3 ความเชื่อมั่นในตนเอง

2.2.4 ความพึงพอใจของเด็กปฐมวัย

3. ขอบเขตเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยตามแผนการจัดประสบการณ์การพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และความเชื่อมั่นในตนเองสำหรับเด็กปฐมวัย เนื้อหาที่ใช้จำนวน 6 โครงการ โครงการละ 1 สัปดาห์ ๆ ละ 5 วัน ใช้จัดในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ดังนี้

หน่วยที่ 1 หน่วยไข่โครงไข่น่ากิน

หน่วยที่ 2 หน่วยผักโครงการผักสดสะอาด

หน่วยที่ 3 หน่วยผลไม้โครงการผลไม้แสนอร่อย

หน่วยที่ 4 หน่วยไม้ดอกไม้ประดับโครงการดอกไม้แสนสวย

หน่วยที่ 5 หน่วยสัตว์เลี้ยงโครงการสุนัขน่ารัก

หน่วยที่ 6 หน่วยชาวนาโครงการข้าว

4. ระยะเวลาที่ทำการวิจัย

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 โดยใช้เวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน ในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1.1 แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย

1.2 แบบประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มีทั้งหมด 6 ชุด ได้แก่ แบบประเมินข้อคำถามที่เป็นรูปภาพ จำนวน 15 ข้อ และแบบประเมินที่เป็นภาคปฏิบัติ จำนวน 15 ข้อ

1.3 แบบสังเกตความเชื่อมั่นในตนเองด้านการกล้าแสดงออก จำนวน 5 ข้อ

1.4 แบบสอบถามความพึงพอใจมีทั้งหมด 3 ด้าน จำนวน 15 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยทำการทดสอบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ด้วยแบบประเมินที่เป็นรูปภาพชนิด 3 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ และแบบประเมินภาคปฏิบัติ จำนวน 15 ข้อ รวมทั้งหมด 30 ข้อ ก่อนการทดลอง 1 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดสอบและบันทึกผลลงในแบบบันทึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. ผู้วิจัยทำการทดสอบความเชื่อมั่นในตนเอง โดยใช้การบันทึกแบบสังเกตความเชื่อมั่นในตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 5 ข้อ ก่อนการทดลอง 1 สัปดาห์ ควบคู่ไปกับการประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

3 ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการจัดกิจกรรมโดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการ จำนวน 6 โครงการ โครงการละ 1 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 40 นาที รวม 20 ชั่วโมง ในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ โดยแต่ละโครงการขึ้นอยู่กับความสนใจของเด็กหรือยืดหยุ่นเวลาตามเนื้อหา นอกจากกิจกรรมที่ผู้วิจัยจัดให้ กลุ่มทดลองได้ทำกิจกรรมอื่น ๆ ตามตารางกิจกรรมประจำวันตามปกติโดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

ระยะที่ 1 วางแผนโครงการ

ระยะที่ 2 พัฒนาโครงการ

ระยะที่ 3 สรุปผลและประเมินโครงการ

เมื่อดำเนินการทดลองตามโครงการแต่ละโครงการเสร็จสิ้นทำการทดสอบระหว่างเรียนโดยใช้แบบทดสอบระหว่างเรียนวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 6 ชุด ชุดละ 10 ข้อ รวม 60 ข้อ

4. เมื่อดำเนินการทดลองครบ 20 ชั่วโมง ครบทุกโครงการแล้วทำการทดสอบหลังการทดลองโดยใช้แบบทดสอบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่เป็นรูปภาพชนิด 3 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ และแบบทดสอบภาคปฏิบัติ จำนวน 15 ข้อ รวม 30 ข้อ ชุดเดียวกับที่ใช้ในการทดสอบก่อนการทดลองเป็นเวลา 1 สัปดาห์ ควบคู่ไปกับการทดสอบความเชื่อมั่นในตนเอง จำนวน 5 ข้อ ชุดเดียวกันกับที่ใช้ในการทดสอบก่อนการทดลอง

5 นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สำหรับเด็กปฐมวัย และแบบสังเกตความเชื่อมั่นในตนเองมาตรวจให้คะแนนและนำไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติต่อไป

6. ให้เด็กตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการหลังจัดกิจกรรมครบทุกโครงการโดยผู้วิจัยเป็นผู้อ่านให้เด็กฟัง ผู้วิจัยเป็นผู้จัดบันทึก

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1.1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และความเชื่อมั่นในตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

1.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ระหว่างคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนโดยการจัดประสบการณ์แบบโครงการใช้การทดสอบค่าที (t-test แบบ Dependent Samples)

1.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการ โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test แบบ Dependent Samples)

1.4 การวิเคราะห์ความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ของเด็กปฐมวัย

2. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

เก็บข้อมูลโดยวิธีการสรุปข้อมูลจากสังเกตสัมภาษณ์นักเรียน ขณะร่วมกิจกรรมการจัดประสบการณ์แบบโครงการ รวมทั้งพิจารณาผลงานของผู้เรียนแต่ละคน ในแต่ละกิจกรรม

สรุปผลการวิจัย

1. จัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.17/81.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์โดยการ จัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการด้านความกล้าแสดงออกและเป็นตัวของตัวเอง โดยรวมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และความเชื่อมั่นในตนเอง อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้เป็นการใช้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการ เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และความเชื่อมั่นในตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ประสิทธิภาพของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการ เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย

จากผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัยโดยใช้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีค่าเท่ากับ 83.17/81.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และความเชื่อมั่นในตนเองเป็นการจัดประสบการณ์ผ่านการลงมือกระทำอย่างสร้างสรรค์

มีชีวิตชีวาบนพื้นฐานความเข้าใจในการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยผสมกิจกรรมเข้าด้วยกัน อย่างกลมกลืน เน้นกระบวนการ ผู้เรียนมีโอกาสในการทดลองร่วมกิจกรรมซึ่งสัมพันธ์กับการเคลื่อนไหวและได้ประสบการณ์ตรงจากการได้ร่วมกิจกรรมในกระบวนการเรียนการสอนนักเรียนเรียนจากขั้นตอนที่ง่ายและค่อย ๆ ทำกิจกรรมไปเรื่อย ๆ จนถึงขั้นผู้เรียนเข้าใจและสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้เป็นผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับเสาวคนธ์ สาเอี่ยม (2537, หน้า 14) ได้ให้ความเห็นว่า ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่สามารถส่งเสริมแก่เด็กปฐมวัย ประกอบด้วย ทักษะการสังเกต ทักษะการจำแนกประเภท ทักษะการแสดงประมาณทักษะการสื่อความหมายและทักษะการลงความเห็นและพัฒนา ชัชพงศ์ (2539, หน้า 1) กล่าวว่า ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ได้แก่ ทักษะการสังเกต ทักษะการจำแนกประเภท ทักษะการวัดและการคาดคะเน ทักษะการหาความสัมพันธ์มิติ-เวลา ทักษะการสรุปการลงความเห็นและทักษะการสื่อความหมาย ทางกุลยา ตันติผลาชีวะ (2547, หน้า 173) กล่าวว่า ทักษะพื้นฐานที่ต้องนำมาใช้ในกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ คือ การสังเกต การจำแนก การเปรียบเทียบ การวัด การสื่อสาร การทดลอง การสรุปนำไปใช้ Clatt and Shaw (1992, p.23) กล่าวว่า ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย คือ ทักษะการสังเกต ทักษะการจำแนกประเภท ทักษะการวัด ทักษะการใช้ตัวเลข ทักษะการหาความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่กับสเปส และสเปสกับเวลา ทักษะการจัดกระทำข้อมูลและสื่อความหมาย ทักษะการจำแนก ทักษะการวัดทักษะการสื่อความหมาย ทักษะการพยากรณ์ และทักษะการลงความเห็น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลำดวน ปันสันเทียะ (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการจัดประสบการณ์แบบโครงการที่มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยก่อนการจัดประสบการณ์และหลังการจัดประสบการณ์แบบโครงการที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเด็กปฐมวัยมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เฉลี่ยโดยรวมแยกตามทักษะหลังการจัดประสบการณ์แบบโครงการสูงกว่าก่อนการทดลอง

2. ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย โดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการ

จากการเปรียบเทียบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการ ซึ่งหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ สืบเนื่องมาจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นการจัดประสบการณ์ผ่านการลงมือกระทำอย่างสร้างสรรค์มีชีวิตชีวาบนพื้นฐานความเข้าใจในการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยผสมผสานกิจกรรมเข้าด้วยกันอย่างกลมกลืน เน้นกระบวนการ ผู้เรียนมีโอกาสในการทดลองร่วมกิจกรรมซึ่งสัมพันธ์กับการเคลื่อนไหว และได้ประสบการณ์ตรงจากการได้ร่วมกิจกรรมในกระบวนการเรียนการสอนนักเรียน เรียนจากขั้นตอนที่ง่ายและค่อย ๆ ทำกิจกรรมไปเรื่อย ๆ จนถึงขั้นผู้เรียนเข้าใจและสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้เป็นผลสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีนวล รัตนานันท์ (2540, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการจัดประสบการณ์หน่วยเน้นวิทยาศาสตร์นอกชั้นเรียนที่มีต่อทักษะการสังเกตของเด็กปฐมวัย พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์หน่วยเน้นวิทยาศาสตร์นอกชั้นเรียน มีทักษะการสังเกตสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์หน่วยเน้นวิทยาศาสตร์แบบปกติมีทักษะการสังเกตสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ ลำดวล ปิ่นสันเทียะ (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการจัดประสบการณ์แบบโครงการที่มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยก่อนการจัดประสบการณ์และหลังการจัดประสบการณ์แบบโครงการที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเด็กปฐมวัยมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เหนือโดยรวมแยกตามทักษะหลังการจัดประสบการณ์แบบโครงการสูงกว่าก่อนทดลอง

3. ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการ

จากคะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับประสบการณ์ด้านความกล้าแสดงออกและเป็นตัวของตัวเอง โดยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สรุปได้ว่า เด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะเป็นผู้ที่มีลักษณะกล้าพูดกล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น มีเหตุผล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความเป็นผู้นำ สามารถเผชิญกับเหตุการณ์ต่าง ๆ และแก้ปัญหาได้ ดังนั้น เราจึงควรปลูกฝังความเชื่อมั่นในตนเองให้เกิดขึ้นกับเด็กปฐมวัยซึ่งจะส่งผลให้เป็นคนที่มีบุคลิกภาพที่ดี มีความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ อธิภาพ วัฒนวิจารย์ (2545, หน้า 127) กล่าวว่า คนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะเป็นคนที่มีลักษณะมั่นคง ไม่ลังเลในการตัดสินใจ

ไม่วิตกกังวลต่อสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็ไม่พุ่มพวยต่อสิ่งที่เกิดขึ้นไปแล้ว สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ และเมื่อประเมินว่าตนเองไม่พร้อมก็กล้าและมั่นใจที่จะขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น สมจินตนา คุปตสุนทร (2547, หน้า 15) กล่าวว่า เด็กที่มีความมั่นใจในตนเองจะเป็นเด็กที่กล้าพูด กล้าแสดงออก กล้าคิดและปฏิบัติในสิ่งที่ตนเองเห็นว่าดีแล้วถูกต้องแล้ว มีบุคลิกภาพที่เปิดเผยแสดงความเป็นตัวของตัวเอง รู้จักปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้ง่าย ในขณะที่เดียวกันก็พร้อมที่จะยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล และพร้อมขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นตนเองมั่นใจว่าจะทำสิ่งนั้น ๆ ได้ดีกว่าตน เพื่อให้งานที่ได้รับมอบหมายมีประสิทธิภาพสูงสุด ฉันทนา ภาคบังกช (2553, หน้า 1) กล่าวถึง ลักษณะของผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเองว่า โดยทั่วไปจะมีความกล้าแสดงออก กลาดัดสันใจและมีความมั่นใจที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จได้ตามที่ต้องการ มองโลกในแง่ดี ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ และมีความรับผิดชอบในหน้าที่สูง สนวน อ่อนน้อม (2538, หน้า 40) กล่าวว่า ในการส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองให้แก่เด็กปฐมวัยสถาบันที่สำคัญคือ สถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา เนื่องจากสถาบันครอบครัวเป็นผู้ให้การเลี้ยงดู ให้ความรัก ความอบอุ่น รวมทั้งให้โอกาสเด็กที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ส่วนสถาบันการศึกษาเป็น ผู้ส่งเสริมโดยจัดบรรยากาศและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก รวมทั้งให้การสนับสนุนเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกทางความคิด ความสามารถของเด็กแต่ละคน โดยไม่นำมาเปรียบเทียบซึ่งกันและกัน อันเป็นผลต่อการส่งเสริมพัฒนาการความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กต่อไป พิมพิกา คงรุ่งเรือง (2542, หน้า 16) กล่าวว่า ในการส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเอง สถาบันครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการเลี้ยงดู ให้ความรักความอบอุ่น และสถาบันการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญอีกสถาบันหนึ่งมีส่วนในการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความมั่นคงทางจิตใจ รวมทั้ง เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระ อันเป็นผลต่อการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กต่อไป Freud (1965, pp.26-29 อ้างถึงใน ศรีวรรณ มากชู, 2516, หน้า 12) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการปลูกฝังบุคลิกภาพในวัยเด็กเล็กมากที่สุด โดยกล่าวว่าในช่วง 1-5 ปีแรกของชีวิต เป็นช่วงที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาบุคลิกภาพ การอบรมเลี้ยงดูและการกระทำตัวอย่างให้แก่เด็กเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะเด็ก ๆ จะเลียนแบบบิดามารดาและผู้ใกล้ชิด นอกจากนั้นการที่เด็กจะมีความเชื่อมั่นในตนเองได้ ก็ต่อเมื่อได้รับความรัก ความสนใจจากพ่อแม่ ได้รับการส่งเสริมให้แสดงความคิดเห็นและมีอิสระในการตัดสินใจ ส่วนเด็กที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเองนั้น

ก็มีสาเหตุมาจากพ่อแม่ควบคุม ให้ปฏิบัติตนอยู่ในขอบเขตที่พ่อแม่เห็นชอบ ทำให้เด็กขาดอิสระที่จะคิดหรือตัดสินใจด้วยตนเอง เมื่อพบกับปัญหาที่ไม่สามารถตัดสินใจได้เพราะไม่เคยฝึกการแก้ปัญหามาก่อน ประเทือง สุภาสอน (2549, หน้า 103) ได้ศึกษาผลการจัดประสบการณ์ตามแนวการสอนแบบธรรมชาติ ที่มีต่อความสามารถทางภาษาและความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลสกลนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สกลนคร เขต 1 ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติมีความสามารถทางภาษาด้านการฟัง อ่าน พูด เขียน และพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ลาวัลย์ พ่ออามาตย์ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการจัดประสบการณ์กิจกรรมดนตรีตามแนว คาร์ล ออร์ฟที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์และความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่าความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมดนตรีตามแนวคาร์ล ออร์ฟ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมดนตรีตามแนวคาร์ล ออร์ฟ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 บุชบา วุฒิสาร (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบไฮ/สโคป ผลการวิจัยพบว่า ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบไฮ/สโคป หลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบไฮ/สโคป หลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยต่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบ

โครงการเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และความเชื่อมั่นในตนเอง

จากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจต่อจัดประสบการณ์แบบ โครงการเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และความเชื่อมั่นในตนเอง โดยเทียบกับเกณฑ์ พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวม ($\bar{X}$) เท่ากับ 2.67 อยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่าการจัดประสบการณ์แบบโครงการ เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มีหลักการให้เด็กแสดงความสามารถทางการแสดงออกให้ผู้อื่นได้รับรู้และได้ใช้ความพยายามอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้เกิดผลงานที่สมบูรณ์และเป็นที่น่าพอใจ

ของตนความพึงพอใจเป็นความรู้สึกหรือเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติกิจกรรมและความ
 รับผิดชอบงานนั้น ๆ ด้วยใจรักมีความกระตือรือร้นการทำงานพยายามตั้งใจทำงานให้
 บรรลุเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพสูงสุด มีความสุขกับงานที่ทำและมีความพอใจเมื่องาน
 นั้นได้ผลประโยชน์ตอบแทนจะทำให้บุคคลเกิดความสบายใจหรือสนองความต้องการทำให้
 เกิดความสุขเป็นผลดีต่อการปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับนักวิชาการที่ให้ความหมาย
 ของความพึงพอใจ ทวีพงษ์ หินคำ (2541, หน้า 8) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ
 ว่าเป็นความชอบของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งสามารถลดความตึงเครียดและ
 ตอบสนองตามความต้องการของบุคคลได้ ทำให้เกิดความพึงพอใจต่อสิ่งนั้น ธนียา
 ปัญญาแก้ว (2541, หน้า 12) ได้ให้ความหมายว่า สิ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจจะเกี่ยวกับ
 ลักษณะของงาน ปัจจัยเหล่านี้ไปสู่ความพอใจในงานที่ทำ ได้แก่ ความสำเร็จ การยกย่อง
 ลักษณะงาน ความรับผิดชอบ และความก้าวหน้า เมื่อปัจจัยเหล่านี้อยู่ต่ำกว่า จะทำให้เกิด
 ความไม่พอใจงานที่ทำ ถ้าหากว่างานให้ความก้าวหน้า ความท้าทาย ความรับผิดชอบ
 ความสำเร็จและการยกย่องแก่ผู้ปฏิบัติงานแล้ว พวกเขาจะพอใจและมีแรงจูงใจในการ
 ทำงานเป็นอย่างมาก วิทย์ เทียงบูรณธรรม (2541, หน้า 754) ให้ความหมายของ
 ความพึงพอใจว่าหมายถึงความพอใจ การทำให้พอใจ ความสนใจ ความสนใจ
 ความพอใจ ความสนใจ การชดเชย การไถ่บาปการแก้แค้น สิ่งที่ชดเชย วิรุฬ พรรณเทวี
 (2542, หน้า 11) ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์
 ที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลว่าจะคาดหวังกับสิ่งหนึ่ง สิ่งใดอย่างไร
 ถ้าคาดหวังหรือมีความตั้งใจมากและได้รับการตอบสนองด้วยดีจะมีความพึงพอใจมากแต่
 ในทางตรงกันข้ามอาจผิดหวังหรือไม่พึงพอใจเป็นอย่างยิ่งเมื่อไม่ได้รับการตอบสนองตาม
 ที่คาดหวังไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ตนตั้งใจไว้ว่าจะมีมากหรือน้อย กาญจนา อรุณสุขขรจี้
 (2546, หน้า 5) กล่าวว่า ความพึงพอใจของมนุษย์ เป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เป็น
 นามธรรม ไม่สามารถมองเห็นเป็นรูปร่างได้ การที่เราจะทราบว่าคุณมีความพึงพอใจ
 หรือไม่ สามารถสังเกตโดยการแสดงออกที่ค่อนข้างสลับซับซ้อน และต้องมีสิ่งเร้าที่ตรงต่อ
 ความต้องการของบุคคล จึงจะทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจ ดังนั้นการสร้างสิ่งเร้าจึง
 เป็นแรงจูงใจของบุคคลนั้นให้เกิดความพึงพอใจในงานนั้น จีรนนท์ กัณทวงศ์ (2546,
 หน้า 25) กล่าวว่า ความพึงพอใจหมายถึงสภาวะของจิตที่รู้สึกยินดี และภาคภูมิใจต่อการ
 ปฏิบัติงานนั้น ๆ โดยประเมินภาพรวมตั้งแต่เมื่อจะต้องปฏิบัติงานและเมื่อมองเห็นผลงาน
 ซึ่งผลรวมจะเป็นทางบวกหรือทางลบก็ได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ครูผู้สอนในระดับปฐมวัยควรศึกษาเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์พัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์โดยการจัดประสบการณ์แบบโครงการ ประยุกต์วิธีการหลากหลายโดยคำนึงถึงเป้าหมายที่เด็กได้รับโดยเฉพาะ ความคิดสร้างสรรค์ ความคิดริเริ่ม ความมั่นใจ ความภูมิใจความสามารถในตนเอง ซึ่งส่งผลไปถึงให้เด็กปฐมวัยสามารถที่จะเรียนรู้ในทักษะที่สูงขึ้นควรส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ให้แก่เด็กด้วย

1.2 ควรให้มีการแนะนำส่งเสริมให้มีการจัดประสบการณ์ความเชื่อมั่นในทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ด้านอื่นสำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียน เพื่อช่วยให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผลการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ควรศึกษาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์โดยการจัดประสบการณ์แบบโครงการที่มีต่อความสามารถด้านอื่น เช่น การทัศนศึกษา การเยี่ยมชมชุมชน และแบบโครงงาน เป็นต้น

2.2 ควรศึกษาความเชื่อมั่นในด้านอื่น เช่น ความภาคภูมิใจในตนเอง ด้านปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม เป็นต้น